

**Taristuministri määruse „Keskkonnaministri 27.04.2009.a määruse nr 21
„Elektri- ja elektroonikaseadmete märgistamise viis ja kord“ muutmise“ eelnõu
seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Eelnõu on seotud jäätmeseaduse muutmise seaduses (RT I, 03.12.2025, 1) tehtud muudatustega, millega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/884, millega muudetakse direktiivi 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta (edaspidi *elektroonikaromude direktiiv*).

Kehtivas määruses asendatakse viide Euroopa standardile EN 50419¹ viitega selle muudetud versioonile EN 50419:2022. Lisaks täpsustatakse tootjate kohustust märgistada elektri- ja elektroonikaseadmeid: päikesepaneelid tuleb märgistada alates 13. augustist 2012 ning nn avatud kohaldamisalasse kuuluvad elektri- ja elektroonikaseadmed alates 15. augustist 2018.

Määruse muudatused ei too kaasa uusi kohustusi, kuna Euroopa standard EN 50419 juba kehtib ning laiendatud tootjavastutus on juba kohaldunud päikesepaneelidele juba 13. augustist 2012 ja avatud reguleerimisala seadmetele 15. augustist 2018.

Muudatused ei suurenda elanike, ettevõtjate ega vabaühenduste halduskoormust, sest need põhinevad juba korraldatud nõuetel ja seniste kohustuste maht ei muutu. Eesti tootjatele, tootjate ühendustele ning päikesepaneelide kasutajatele mõju ei ole.

2. Eelnõu koostajad

Määruse muutmise eelnõu on ette valmistanud Kliimaministeeriumi ringmajanduse osakonna tootjavastutuse ja ohtlike jäätmete valdkonna juht Piret Otsason (626 2859, piret.otsason@kliimaministeerium.ee). Eelnõu õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna nõunik Kätlin Oeselt (626 0798, kathlin.oeselt@kliimaministeerium.ee). Eelnõu toimetas keeleliselt Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (aili.sandre@justdigi.ee).

Eelnõukohase määrusega muudetakse määruse kehtivat redaktsiooni, mille terviktekst on avaldatud märkega RT I, 04.10.2012, 14.

3. Määruse eesmärk

Määruse eesmärk on viia see kooskõlla jäätmeseaduse muutmise seadusega (RT I, 03.12.2025, 1) tehtud muudatustega ja võtta riigisisesse õigusesse üle elektroonikaromude direktiivi artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 2.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest punktist.

Punktiga 1 muudetakse § 2 lõike 1 punkti 2. Punktiga 2 võetakse üle elektroonikaromude direktiivi artikli 14 lõige 4. Punktis 2 ajakohastatakse viide Euroopa standardile: aegunud viide

¹ Euroopa standart, mis katab elektri- ja elektroonikaseadmete märgistamist seoses elektri- ja elektroonikaromu eraldi kogumisega.

Euroopa standardile EN 50419 asendatakse viitega selle muudetud versioonile EN 50419:2022, mille CENELEC² võttis vastu 2022. aastal.

Tootjad on kohustatud märgistama turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmed nõuetekohaselt ning kooskõlas Euroopa standardiga. Elektri- ja elektroonikaseadmete liigiti kogumist märgistav märkis on ratastega prügikonteiner, millele on rist peale tõmmatud. Standardi EN 50419:2022 punkti 4.1.2 järgi tuleb lisada lisamärk, milleks on must riba prügikasti all või turule viimise kuupäev tekstina standardi ISO 8601 järgi või kodeeritud tekst.

Punktiga 2 täiendatakse § 2 lõigetega 3 ja lõikega 4, millega võetakse üle elektroonikaromude direktiivi artikli 15 lõige 2. Samuti täpsustatakse nimetatud lõigetes tootjate kohustust märgistada elektri- ja elektroonikaseadmeid: päikesepaneelid tuleb märgistada alates 13. augustist 2012 ning nn avatud kohaldamisalasse kuuluvad elektri- ja elektroonikaseadmed alates 15. augustist 2018.

Lõikes 3 sätestatakse, et lõike 1 punktis 2 nimetatud märkis tuleb kanda päikesepaneelidele, mis on turule lastud alates 13. augustist 2012. Päikesepaneelidele kohaldub märgise nõue alates 13. augustist 2012, kuna päikesepaneelid on laiendatud tootjavastutuse kohustusega samast päevast, 13. augustist 2012. See kuupäev lisatakse määrusesse, et oleks üheselt mõistetav, millal päikesepaneelide tootjatele märgistuse kohustus algas.

Lõike 4 kohaselt tuleb lõike 1 punktis 2 nimetatud märkis kanda direktiivi 2012/19/EL III lisas sätestatud kategooriatesse kuuluvatele elektri- ja elektroonikaseadmetele alates 15. augustist 2018. Avatud kohaldamisalas olevatele elektri- ja elektroonikaseadmetele kohaldub märgise nõue samast päevast, 15. augustist 2018. See kuupäev lisatakse määrusesse, et oleks üheselt mõistetav, millal nimetatud seadmete tootjatele märgistuse kohustus algas.

Punktiga 3 muudetakse normitehnilist märkust, asendades andmed Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2002/96/EÜ (tunnistati 14.04.2014 direktiiviga 2012/19/EL kehtetuks) andmetega üle võetava Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/19/EL ja seda muutva direktiivi 2024/884 kohta.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõukohane määrus vastab Euroopa Liidu õigusele. Eelnõukohase määrusega võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/884, millega muudetakse direktiivi 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta, artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 2.

Direktiivi ülevõtmise vastavustabel on esitatud seletuskirja lisas 2. Direktiivi artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 2 ülevõtmise tähtaeg oli 9. oktoober 2025.

5. Määruse mõju

Muudatustel on marginaalne mõju, kuna aegunud viide Euroopa standardile EN 50419 asendatakse viitega muudetud standardile EN 50419:2022 ning märgistusnõuded olid kohustuslikud kõikidele elektri- ja elektroonikaseadmetele juba varem. Eestis kannavad elektroonikaseadmed juba märgistust, milleks on ratastega prügikonteiner, millele on rist peale tõmmatud ja mille all on standardi EN 50419:2022 punkti 4.1.2 järgi must riba.

² Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee ehk European Committee for Electrotechnical Standardization.

Muudatused ei suurenda elanike, ettevõtjate ega vabaühenduste halduskoormust, kuna need ei muuda oluliselt senist kohustuste mahtu.

Kavandatud muudatus 1

Määruses ajakohastatakse viide Euroopa standardile. Punktis kaks olnud aegunud viide Euroopa standardile EN 50419 asendatakse viitega uuele standardile EN 50419:2022.

Sihtrühm: päikesepaneelide tootjad, avatud kohaldamisalas olevate elektroonikaseadmete tootjad, tootjate ühendused.

Mõju ettevõtjate tegevusele ja majandusele: punkti 2 aegunud viide Euroopa standardile EN 50419 asendatakse viitega muudetud standardile EN 50419:2022. See muudatus ei suurenda halduskoormust ega too kaasa muud negatiivset mõju, kuna turule lastud seadmed juba kannavad määruses nimetatud märgist ja ettevõtted täidavad määruses sätestatud nõudeid.

Kavandatud muudatus 2

Määruse muudatustega täpsustatakse päikesepaneelide ja avatud kohaldamisala märgistamise nõude kohaldamise aega, mis on otseselt seotud päikesepaneelide ja avatud kohaldamisala laiendatud tootjavastutuse jõustumise kuupäevaga.

Sihtrühm: päikesepaneelide tootjad, avatud kohaldamisalas olevate elektroonikaseadmete tootjad, tootjate ühendused.

Mõju ettevõtjate tegevusele ja majandusele: päikesepaneelide ja avatud kohaldamisalas olevate elektri- ja elektroonikaseadmete tootjatele märgistamise kuupäeva lisamine halduskoormust ja negatiivset mõju kaasa ei too, kuna turule lastud seadmed juba kannavad määruses nimetatud märgist. Ettevõtted juba täidavad määruses sätestatud nõudeid.

7. Määruse rakendamisega seotud tegevus ja kulud ning rakendamisest eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega lisatööd ja -kulusid ei kaasne, samuti ei eeldata sellest tulu.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, mis tagab selle kõige kiirema jõustumise. Direktiivi ülevõtmise tähtaeg oli 9. oktoober 2025. a.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Siseministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Justiitsministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks järgmistele isikutele: Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus MTÜ, OÜ Eesti Elektroonikaromu, 1StopSolar OÜ, ABC Kliima, ArevaSolar, Bakeri OÜ, Balti Energy OÜ, Coolweld OÜ, Copower OÜ, DeltaE, Division Red, Ecosolar, Elevali, Elektrum, Energia Maailm OÜ, Energiaekspert OÜ, Energiapada OÜ, Energiapartner, EnergiaStuudio, EPEA, Epler-Lorenz, Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus MTÜ, JA Solar, Krimelte OÜ (MAPEI Solar Solutions), LKA Enterprises, merXu, MySolar, Naps Solar Eesti, OÜ Eesti Elektroonikaromu, Onninen Oy, Päikeseenergia OÜ, Päikesejaam, Paadimees, Pesatron, PM Kaubamaja, Pro-Solar OÜ, PV Cycle, RP Kuubis OÜ, Saules Spektrs (LV), Smartecon, Solar Station OÜ, Solar4You, SolarEst, Solarstone, SolarWheel OÜ, Solen, Solitek Baltic, Sonepar, Sunergia, Sunlight Energy OÜ, Sunly, Sunservice, Sunsystems, TT-Elekter, Ubik Solutions, Vesiroos OÜ.